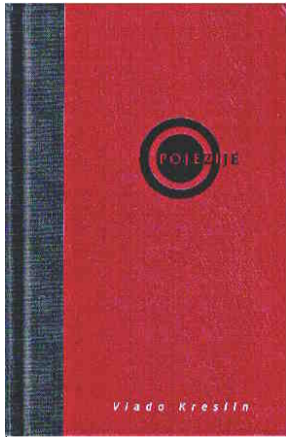

“Filozofija je seveda še vedno sinonim za vse, kar je odveč. To potrjuje neskončen spekter zmerljivk, povezanih z vsem, kar je in ni filozofija, izjema ni niti SSKJ, ki v eni od razlag filozofiranje opredeli kot razpravljanje o čem po nepotrebnem. Philoguerrillo teži k temu, da bi omajali takšne stereotipe in predsodke, povezane s filozofijo, ter se približali Nietzscheju, ki pravi, da je filozofija vesela znanost.”

Mož s klobukom, ki ga beremo in poslušamo

Najbrž jih ni veliko, ki ne bi poznali prekmurske glasbene legende Vlada Kreslina (1953), gotovo pa je več takšnih, ki ne vedo, da so Pojezije po knjigah Namesto koga roža cveti ter Vriskanje in jok njegova tretja pesniška zbirka, če prištejemo še prozno delo Venci: povest o Beltinški bandi, pa že njegova četrta leposlovna knjiga.

V Pojezije so vključene tako pesmi, ki jih Kreslin poje (Cesta, Tisoč let, Z Goričkega v Piran, Abel in Kajin in druge), kot takšne, ki so nastale le za papir, in ne za glas. Med prvimi, ki so praviloma bolj spevne, nekatere vendarle naredijo boljši vtis podložene z glasbo kot negibno ležeče na papirju, a jih je kljub temu zanimivo doživeti tudi v

takšni obliki. Če si že ne boste Kreslina zraven zavrteli, si boste kitice zagotovo vsaj odpeli v glavi in spotoma, med dvojnimi doživetjem, nemara odkrili kaj, kar se vam je med zgolj poslušanjem vsakokrat izmuznilo.

Vseh pesmi je v Pojezijah sedeminpetdeset, »program pa šaljiv in resen«, pesnik je izmenično nežen, rahločuten, otožen, resen, nostalgičen, kritičen in ironičen, njegova poezija torej sproža široko paleto občutij. Ne imejte le našpičenih ušes, temveč tudi odprte oči, kajti: »So stvari, ki vstanejo/in grejo/preden odpreš oči.«

Gaja Kos

kaj pesniška zbirka Vlada Kreslina

z naslovom Pojezije

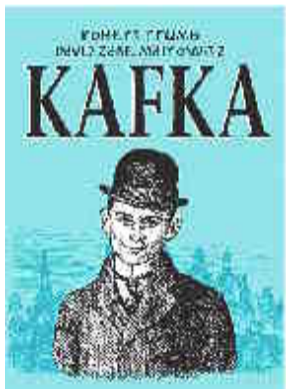
kje Kreslin

obseg in cena 128 strani in 19,90 evra

zakaj Kreslin v manj običajni vlogi

Kafka za telebane

Novost založbe LUD Literatura, izdana v sodelovanju s Stripburgerjem, je za Steklenim mestom, ki sta ga po istoimenskem romanu Paula Austerja spisala in izrisala Paul Karasik ter David Mazzucchelli, šele drugi naslov v zbirki Litera picta, in kakor pove že naslov, s precej starejšim literarnim virom. Reč je onkraj Atlantika, kjer je nastala, znana tudi kot

Kafka za začetnike in dejansko pusti vtis priročnika tipa Kafka za telebane. Pa ne, da bi bilo to slabo. Gre za lapidaren sežetek Kafkovega življenja s poudarkom na njegovih travmatičnih odnosih do očeta in žensk, ki so mu prekrizale pot, to pa je prepleteno s sijajno izrisanimi izseki iz njegovih romanov ter novel od uvodne Sodbe, Preobrazbe in drugih novel do Procesa, Gradu, zgodbe Gladovalec in nedokončanega romana Amerika. Ta kafkijada je dovolj intrigantna, da ti prebudi željo po vrnitvi k izvorniku, podana pa je z dovolj insajderske in tudi humorne židovske perspektive, da posumiš, da vsaj pisec dejansko izhaja iz te skupnosti. Ne motiš se, Mariowitz, znan predvsem po radijskih igrah, je židovski avtor, a s tukajšnje, slovenske perspektive je veliko pomembnejši avtor risb. Kafka je namreč sploh prvi prevod kakega stripovskega albuma Roberta Crumba, ki mu mnogi priznavajo status utemeljitelja ameriškega in svetovnega underground stripa, alternative običajnemu stripu iz trafik. Kafke sicer ni med njegovimi stripovskimi prvoborci iz poznih šestdesetih ali sedemdesetih let (na vesti ima, recimo, junake tipa Devil Girl, Fritz the Cat ali Mr. Natural), ampak ga je zrisal v času, ko je bil že lepo etabliran. Album je v izvorniku izšel leta 1993, pri newyorškem Totem Books.

Vojko Urbančič

kdo Robert Crumb in David Zane Mariowitz

kaj Kafka, album s 175 stripovskimi stranmi

po čem po 12 evrov

zakaj ker gre za sploh prvi album Roberta Crumba, ultraplavnega pionirja stripovskega undergrounda, ki je preložen v slovenščino

Majice, ki mislijo

Nevsiljivo povabilo

Foto Blaž Samec

Luka Mancini (levo) in Peter Kuralt – Snovalca projekta *philoguerrillo*, ki bo najverjetneje jeseni dobil še teoretično podlago. Luka namreč na ljubljanski akademiji za likovno umetnost pod mentorstvom Radovana Jenka končuje magistrsko delo, katerega praktični del večinoma predstavlja *pg*.

Jana Zupančič

Nekaj časa je ideja krožila zgolj v možganih, nato se je pred tremi leti prebila na površje in od njenega stvaritelja zahtevala akcijo. Mladi filozof Peter Kuralt (28) je na medmrežju našel, kar je iskal: mladega likovnega oblikovalca Luka Mancinija (skoraj 30), ki je znal upodobiti, utelesiti nematerialno: filozofske misli oziroma citate, ki nagovarjajo, vabijo k razmišljanju, včasih ponujajo celo odgovor na vsakdanje dileme.

Fanta sta jo ubrala malo po svoje: misli Spinoze, Hegla, Berkeleyja, Wittgensteina, Ramakrišne, Konfucija ... namreč razgaljata na majicah s kratkimi rokavi, saj so po njunem »oblačila eno najbolj primernih mest, da filozofija zaživi tudi v doslej še ne izčrpanih možnostih posredovanja«. S tem, pravita, vračata filozofijo v vsakdanje okolje in ponujata priložnost, da jo odkrivajo ljudje, ki z njo drugače nimajo neposrednih stikov, čeprav bi si jih morda želeli. Za zdaj je *philoguerrillo*, kakor se imenuje njun filozofsko-oblikovalski projekt v nastajanju, popolnoma odvisen od njunega entuziazma, predanosti, časa in denarja, pa vendar: tisti, ki jih njune majice pritegnejo, si jih ponavadi zaželi. Zase. In za svoje prijatelje. In tako naprej. Tako gre to.

Philoguerrillo. Zakaj tako?

Luka: Projekt je združitev dveh idej; Petrove, da bi citate filozofov natisnili na majice, in moje, da bi upodabljal filozofska in tudi spoznanja koga drugega. To dvojje se je potem združilo v projekt *philoguerrillo* (*pg*). Da ne bo pomote; ime se ne nanaša na termin gverila, ki pomeni netipične taktike bojevanja uporniških skupin, ampak bolj na termin gverila marketing, ki je gverilski v smislu, da išče izvirne, netipične, ponavadi nizkocenovne poti za posredovanje oglašnih sporočil. *Pg* je gverilski v tem, da išče netipične poti za posredovanje filozofije.

Peter: Problem danes je, da znanstvene skupnosti preprosto nimajo več potrebe, da bi razširjale svoje znanje, saj je njihov prvotni namen žal le še nabiranje točk in nazivov, so skratka popolnoma podrejene trgu. Filozofija pa je v svojem bistvu od začetka do konca obrnjena k ljudem in jih nagovarja neposredno. A ker nima neposredne uporabne vrednosti kot recimo nekatera znanstvena spoznanja, se jo zanemarja in ostaja zaprašen v nekih knjižnicah, kljub temu da zna najti in ponuditi odgovore na povsem sodobne dileme.

Luka: Zato je najin cilj približati jo ljudem; marsikdo bo sicer rekel, da je filozofija ena najbolj dolgočasnih stvari na svetu, in nekatera dela so za večino morda res takšna. Vendar je v vsem tem toliko spoznanj, ki nam lahko koristijo bodisi za praktično življenje bodisi nam odprejo neka nova obzorja.

Torej, filozof verjetno skrbi za citate, oblikovalec za vizualizacije?

Peter: Na začetku so bile vloge res strogo razdeljene. Luka je skrbel za vizualno podobo projekta, jaz za citate in besedila na spletu, sčasoma pa so se najine vloge začele prepletati. Če le lahko, z velikim veseljem sodelujem v intelektualnem procesu zasnovne vizualizacije in prisluhnem Lukovemu znanju, Luka pa tudi sodeluje z iskanjem citatov in svojimi predlogi, skratka, postala sva komplementarna. Je pa res, da ne posegam na Lukovo področje, ker nisem kompetenten za to.

Kaj je tisto, kar prepriča, da izbereš določen citat?

Peter: Na začetku sva želela slediti vzorcu, ki bi omogočal čim več različnih pristopov k vizualni interpretaciji citata, skratka, ni bil ključ filozof oziroma zgovornost misli. Zdaj, v nadaljevanju, bova mogoče izbirala tudi po ključu zgovornosti, torej po tem, kako uspešno lahko misel nagovori dandanašnjega človeka. Sporočilo je edino, ki šteje, tako da bova v prihodnje zagotovo dodala nekaj primerov iz literature in poezije, če bo imel izbirek pač neko filozofsko pomenljivost.

Si na doslej izbrane citate naletel med študijskim branjem ali si načrtno posegal še po dodatnem gradivu?

Na večino citatov sem seveda naletel med dodiplomskim študijem, se pravi, preden sem razmišljal o filozofiji na majicah. Nekateri so me zanimali že prej, eden takih je re-

“Napočil je čas, da filozofija razbije okove inkubatorja, si sname verige in na agori povzdigne svoj glas. Da bi povedala, kar ji leži na duši, se je prikradla na povsem običajno ljudsko nošnjo. Majice, ki mislijo, niso majice, ki mislijo namesto vas. Filozofija ni prišla med vas, da bi vam posredovala odgovore, temveč si je izposodila vaša oblačila, da bi vas spet spodbudila k razmišljanju.” Iz manifesta *philoguerrillo*.

Nedelo, 7. marca 2010

ogledalo nedela

19

v svet misli

cimo Heglov »Misli? Abstraktno? Reši se, kdor se more!«. To sporočilo se mora širiti, sem si mislil, ker spodjeda splošno dojetanje filozofov in filozofije ter pokaže, da je v resnici najbolj abstraktno prav vsakdanje mišljenje, ki meri vrednost posameznika s spornimi kategorijami. Obrekovanje in etiketiranje predstavlja abstraktno mišljenje v njegovi najčistejši obliki, to pa potrjuje dejstvo, da se nasilje, četrudi simbolno, poraja iz lenobnosti mišljenja. Nekatere misli sem odkril povsem naključno, druge sem izbral s premislekom, še vedno pa nama manjkata ženska filozofinja in slovenski filozof.

Verjetno niso vsi citati enako upodobljivi, kajne? Si se s kakšnim še prav posebno trudil, Luka?

Peter: Le za sekundo bom vskočil ... Lukov talent je, da mu uspe tudi »nefotogenične« misli upodobiti tako, da nekoga, ki je radoveden, privede do sporočila, natisnjenega na majici.

Luka: Delal sem jih v glavnem kampanjsko, ker se hkrati ukvarjam še z oblikovalskimi projekti *Lukatarine*, tako da so se nekatere vizualizacije zelo zavlekle. Do osnovne ideje ponavadi pridem kar hitro; poiskati moram primerne simbole, vizualne ekvivalente vsebini citata. Do njih peljeta največkrat poti metafor in asociacij. Šele nato sledi oblikovanje kompozicije, ilustriranje ... Seveda je lahko od prve ideje do končne poteze zelo dolga ali zelo kratka pot, odvisno od ilustratorskega pristopa in motiva, ki ga izberem.

Z nekaterimi podrobnostmi se menda ukvarjaš ure dolgo in natančno preštudiraš likovno prvine, ki jo nato uporabiš. Toliko truda, potem pa morda tega večina sploh ne opazi ...

Luka: Za kakšne bolj zahtevne vizualizacije res napravim cel kup skic, predvsem da vidim, kaj deluje in kaj ne. S podrobnostmi si dam precej opraviti in nekdo bo to že videl, občinstva ne bi nikoli podcenjeval.

Peter: Ali ni radost v tem, da lahko izdelek odkrivaš dlje časa ...

Luka: ... da ne dobiš vsega takoj na pladnju ...

Peter: ... da pomenske plasti odkrivaš skozi čas, če si tega seveda želiš. Mislim, da je to podobno kot pri dobrem filmu. Dober film poteka na mnogih ravneh, tako da ga lahko gledajo otroci in intelektualci.

Odzivi na majice so, pravita, dobri, kako pa gre s promocijo?

Luka: Po duši sva ustvarjalca, ne trgovca, zato precej zanemarjava promocijski vidik, a se trudiva po svojih zmožnostih. Ta intervju bo absolutno najina največja reklama do slej (smeh). Problem je, ker so ljudje lačni po še in še. Najraje bi videli, da bi imela vsak mesec petnajst novih motivov, a midva ne delava na kvantiteto, ker niti ne moreva ... Poleg tega so teme oziroma citati brezčasni in v tem je njihova kakovost; vedno bodo aktualni in ne bodo že naslednjo sezono iz mode.

Peter: Omejitev je tudi čisto tehnična, saj si preprosto ne moreva privoščiti, da bi bili vsi motivi na voljo. Teh je za zdaj 16, citatov nekaj več. Najina spletna stran www.philoguerrillo.org ni namenjena izključno promociji projekta, ampak je zastavljena kot širši izobraževalni kontekst, torej če kdo išče zgolj informacijo o filozofu, jo lahko na strani najde, čeprav je res, da zdaj prevladujejo vizualizacije. Tudi majice naj bi imele spremljajoče kartončke z informacijami o filozofu in bi tako ponudile kontekst, ki umanjka, če je majica opeharjena za to. A kakor sem že rekel, si tega še ne moreva privoščiti. Bolj ali manj namreč vse financirava sama.

Menda precej pozornosti namenjata kakovosti produkcije. Sta perfekcionista?

Peter: Trudiva se, da bi tistim, ki podpirajo najin projekt, ponudila najboljše, kar v danem trenutku lahko. Predvsem zato, ker želiva, da bi bile majice *philoguerrillo* trajne, saj ne nazadnje razširjajo misli, ki so v brstenju intelektualnega balasta obstale v času. Čeprav podpornikom ne moreva vselej ponuditi vseh motivov in je na majice nemalokrat treba počakati, lahko obljubiva, da si bova predvsem prizadevala, da bo vsaka generacija majic za odtенок boljša od prejšnje. Če bo šlo vse po sreči, bova kmalu tiskala na majice iz organskega bombaža.

Kdo so torej vajini kupci?

Srednja in mlajša populacija, ki po motivih večinoma posega glede na poklicno pripadnost, precej jezikoslovcev je recimo izbralo kameleona (»Meje mojega jezika so meje mojega sveta«), kratka, odločijo se za majice, s katerimi se lahko identificirajo. Je pa res, da najine majice morda bolj nagovarjajo ljudi, ki vsaj deloma poznajo kontekst in njihovo vsebino.

Luka: No, takih je na primer pol, nekatere pritegne tudi le motiv ... in tako se filozofija po svoje podtakne. **Je kdo že podprl vajin projekt?**

Nekaj motivov z majic – »Vizualizacija lahko dobesedno prenese sporočilo citata, lahko ga tudi komentira na bolj ali manj humoren način oziroma je že njegova interpretacija, ki spodbudi v človeku nove zgodbe, razmislek. Čisto tehnično pa je lahko vizualizacija sestavljena iz ilustracije in citata, lahko je zasnovana zgolj tipografsko – vse dosežemo le s črkami in kompozicijo –, tretji pristop je, da združimo črke in sliko v tesno prepleteno celoto,« pojasnjuje Luka.

Luka: Mestna občina Maribor, kjer sva organizirala razstavo plakatov in majic v Pekarni. Poleg tega naju podpira Unesco, saj *philoguerrillo* kot spremljajoči dogodek že drugo leto dopolnjuje dejavnosti ob svetovnem dnevu filozofije. Tudi vsi govorniki prejmejo majčke *pg*.

Peter: Osebo si želim, da bi naju v prihodnosti podprl še kdo, saj bi majice in plakate rada dopolnila z novimi mediji, spogledujeva se tudi z izdelavo interaktivnih klasičnih beril filozofije. Prepričana sva, da bi to zelo koristilo obstoječim študijskim programom.

Sta filozof in umetnik, torej po profesiji nekaj, kar je že od dobrih starih časov sinonim za nedelo. Ti klišeji še vedno držijo, ko ljudem povesta, kaj študirata? Ali slišita kaj še bolj pametnega?

Peter: Filozofija je seveda še vedno sinonim za vse, kar je odveč. To potrjuje neskončen spekter zmerljivk, povezanih z vsem, kar je in ni filozofija, izjema ni niti SSKJ, ki v eni od

razlag filozofiranja opredeli kot razpravljanje o čem po nepotrebnem. *Philoguerrillo* teži k temu, da bi omajali takšne stereotipe in pred sodke, povezane s filozofijo, ter se približali Nietzscheju, ki pravi, da je filozofija vesela znanost. No, zdaj me veseli že to, da lahko brezdelen filozof svoje nedelo predstavi prav za *Nedelo*. Očitno tukaj vseeno obstaja globlja relacija (smeh).

Luka: Predvsem oblikovalci radi povemo, da pravzaprav nismo umetniki. Vsaj ne nujno v tistem boemskem stereotipnem smislu. Sebe dojemam na neki vmesni točki, od koder je lep razgled na vse te kategorije oziroma discipline, ki jih lahko povezujem. Je pa res, da če se ne pustiš jasno umestiti v predalček, lahko ostaneš zunaj. Meni to kar ustreza, ker je laže dihati.

Kam naprej? Ti, Peter, magister filozofije, ti, Luka, magister oblikovanja. Kako kaže glede poklica, službe? Verjetno je filozofu težje najti delo kot oblikovalcu?

Luka: Delam že od časov študija, se pravi slabo desetletje. Kot oblikovalec sem polovica tandema *Lukatarina*, študij in delo pa sta zame vzporedni zgodbi.

Peter: Trenutno sem na razpotju med magisterijem in doktoratom ter opravljam priložnostna dela, ki večinoma niso povezana s filozofijo.

Najljubša filozofska misel ali moto za konec?

Peter: Pri srcu mi je veliko filozofov in še več njihovih misli, a za ta trenutek bom izbral Descartesa: »Zdrava pamet je od vseh stvari na svetu najpravičnejše porazdeljena: vsakdo je namreč prepričan, da je z njo dovolj bogato obdarjen; tako da si je celo tisti, ki v vsem drugem zlepa niso zadovoljni, navadno ne želijo več, kot je premorejo.«

Luka: Stari Heraklit pravi približno takole: V isto reko ne moreš stopiti dvakrat. Če pa nosiš še majčko *philoguerrillo*, te vsaj sonce gotovo ne opeče.

klub dobrih novic

Z Delom v Brkini in Opatijo

ODHOD: 27. 3. 2010

Ljubljana-Brkini-Opatija-Ljubljana

Na pot bomo šli z območja mesta mestnega prometa na boljgem mestu v Ljubljani ob 7.30. Važna pa avtomobilna pot. Opatija pogosto in nujno tudi jedrsko Nika, saj je mesto s najdaljšo turistično tradicijo na vaša dni obali jedrane. Opatija zaradi razmeroma blagega podnebja vsi v goste tudi zimski polovici leta, ko so sprehodi po sprehajalšču vodil obale (lungomare) ob prvih toplih žarkih prijetna doživetja. V pravnih popoldanskih urah bomo zapustili Opatijo in se odpeljali proti Slaventiji. Za konec se boste ustavili čena topli malici v Podgradu. Predviden prihod v Ljubljano v večernih urah.

Redna cena na osebo: 38 €

CENA NA OSEBO ZA ČLANE KDN: 26 € kar 12 € CENEJE

Cena vključuje: avtomobilni prevoz po programu, vstopnice, ogled in starije po programu, degustacija domačih proizvodov po programu, topli malica, slaverska vodenje in organizacija izleta.

Informacije in rezervacije: Kompas Holiday, 01/300 81 11

Št. produkta: 5258 KDNR

